

Foydalanilgan Adabiyotlar:

**Ahmedov Sh.M. “Informatika asoslari” kitobi
“SHARQ” nashrioti 212-246 betlar.**

**Shoyusupov L.Y. “Проктический курс по аснову
adobe photoshop CS3” kitobining hamma betlaridan
qisqacha tarjima qilindi, издательство “КИПР”**

Internet ma'lumotlaridan foydalanildi:

www.tutorials.ru

www.master-photoshop.net

ADOBE PHOTOSHOP GRAFIKA MUXARRIRIDA ISHLASH

Reja:

- 1. Kompg'yuter grafikasi xaqida tushuncha.*
- 2. Adobe photoshop menyu satri.*
- 3. Adobe photoshop dasturning ish kurollari.*
- 4. Matn va grafik shakllar yaratish.*

1.Kompg'yuter grafikasi xaqida tushuncha

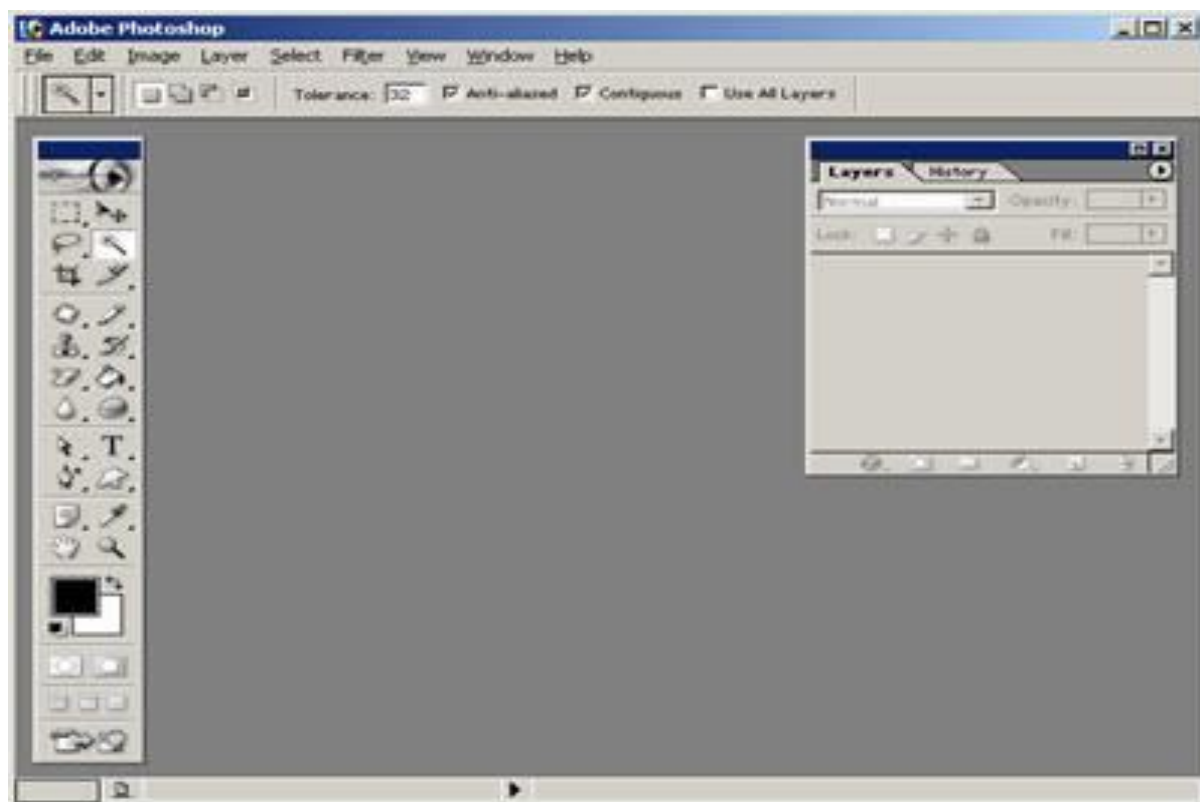
Kompg'yuter grafikasi 2 xil buladi: **vektorli va rastarli (nuxtali)**. Vektorli grafika muxarrirlariga misol kilib **Adobe Illustrator, Corel Draw va Macromediya Flash** dasturlarni aytish mumkin. Ushbu dasturlarda rasmlar xar xil chiziklar va kiyshik vektorlardan iborat buladi.

Vektorli grafikada yaratilgan rasmlar logotip, illyustratsiyalar va zastavkalar yaratishda foydalaniladi. Rastarli grafika muxarrirlariga misol kilib **Adobe photoshop va paint** dasturlarni aytish mumkin. Ushbu dastrularda rasmlar mayda kvadrat - piksellardan iborat bulib mozaika xolatida rasmni xosil kiladi. Rastarli grafikadan rakamli fotosuratlar va skanerdon olingan rasmlar bilan ishlash uchun foydalaniladi. Kompg'yuter grafikada dyuymdagi piksellar soni (**“i”**) asosiy shart buladi. Kancha kuprok piksellar soni bulsa shuncha tasvir sifatlirok buladi.

Masalan agar **“i=72** bulsa u xolda 1 kvadrat dyuymga 5184 piskel joylashadi va uning xajmi 6 Kb buladi, agar esa **“i=144** bulsa u xolda 1 kvadrat dyuymga 20736 piskel joylashadi va endi uning xajmi 21 Kb ga teng buladi. SHu bilan birga monitoring kursatish va printerning chikarish sifati - dyuymga piskellar soni (**d'i**) (72 yoki 96 d'i) va dyuymga chiziklar soni (**I'i**) (300-2400 d'i lazerli, sepuvchi printerlar uchun va 75-200 l'i matritsali printerlar uchun), xamda kompg'yuter ranglar sifati (2, 16, 256, 32 000, 16 000 000 ranglar soni) xam katta axamiyatga ega buladi. Rang xolatlari - ranglarni chikarish va kursatish yuli. Rang xolatlari 2 xil buladi: **RGB (kizil, zangor, kuk)** monitorlarda tasvik kursatishda foydalaniladi, **CMYK (xavorang, purpur, sarik, kora)** bosmada foydalaniladi.

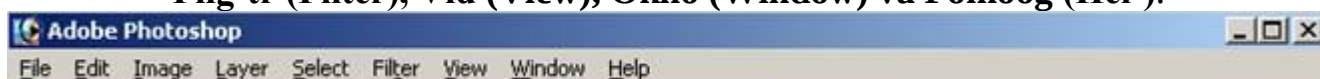
RGB xolatidagi ranglar soni CMYK xolatga karaganda kuprok.

Adobe 'hotoSho' dasturni ishga tushirish uchun Windows ning **Пуск** asosiy menyu tugmasini bosamiz, uning ichidan Programmq bulimini tanlaymiz va Adobe nomli guruxdan Adobe 'hotoSho' nomli buyrukni tanlaymiz. Natijada kuyidagi oyna xosil kilinadi:

2. *Adobe photoshop menyu satri.*

Ushbu oynaning yukorisida menyu satri joylashgan. U kuyidagi kislardan iborat: **Fayl (File), Pravka (Edit), Risunok (Image), Sloy (Layer), Vqdelenie (Select), Filg'tr (Filter), Vid (View), Okno (Window) va Pomoog (Hel')**.

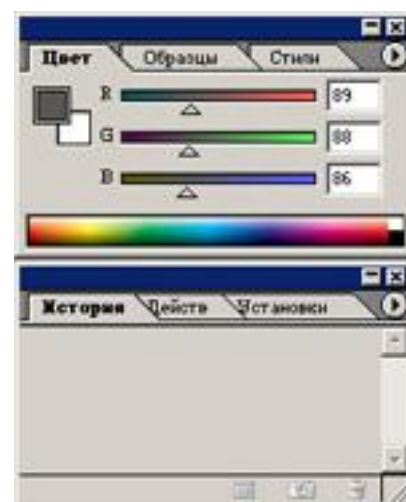

Uning tagida ish kurollarning xususiyatlari soxasi (**Panelg' Svoystv - O'tions bar**) joylashgan. Agar ushbu soxa ekranda yuk bulsa uni **Okno (Window)** menyusidagi **Svoystva (O'tions)** buyrug'i yordamida ekranga chikarishimiz

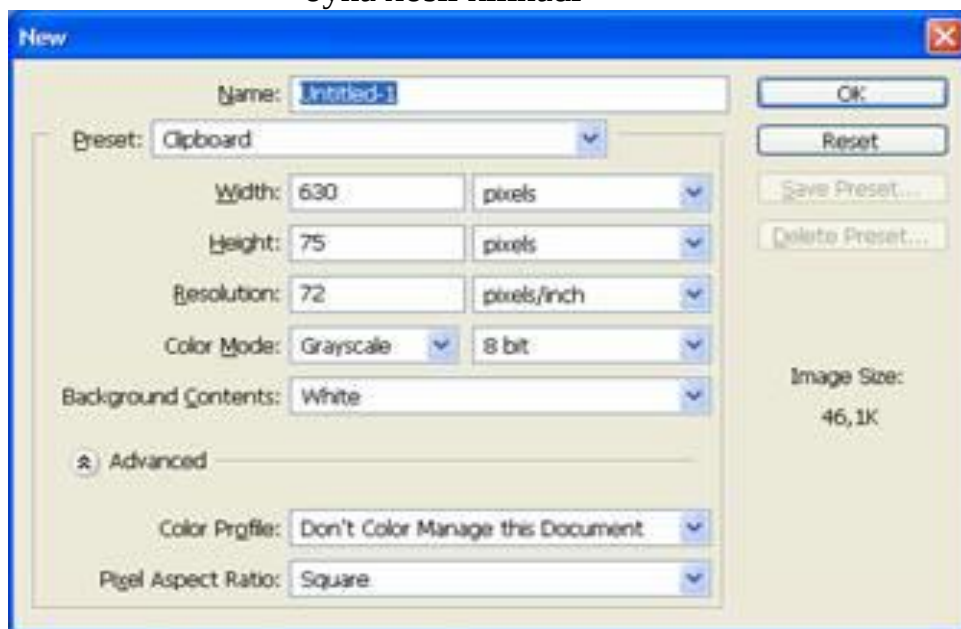
mumkin.

Xususiyatlar soxasi pastida ish soxasi joylashgan bulib, uning chap tomonida ish kurollar soxasini (**panelg' Instrumentov - Toolbox**) kurishimiz mumkin. Ish soxasining ung tomonida xar xil yordamchi soxalar joylanishi mumkin: **Sloi - Layers, Istoriya - History, Kanalq - Channel, TSveta - Color, Stili - Style, Svoystva kisti - Brushes, Svoystva shrifta - Character** va hokazo. Ushbu soxalarni xam **Okno(Window)** menyusidagi buyruklari yordamida ekranga chikarishimiz va ekrandan olib tashlashimiz mumkin.

Yordamchi soxalarni kichkinashtirishimiz xam mumkin. Buning uchun soxaning yukorisidagi kichkinalashtirish (svernutg‘) tugmasidan foydalanamiz.

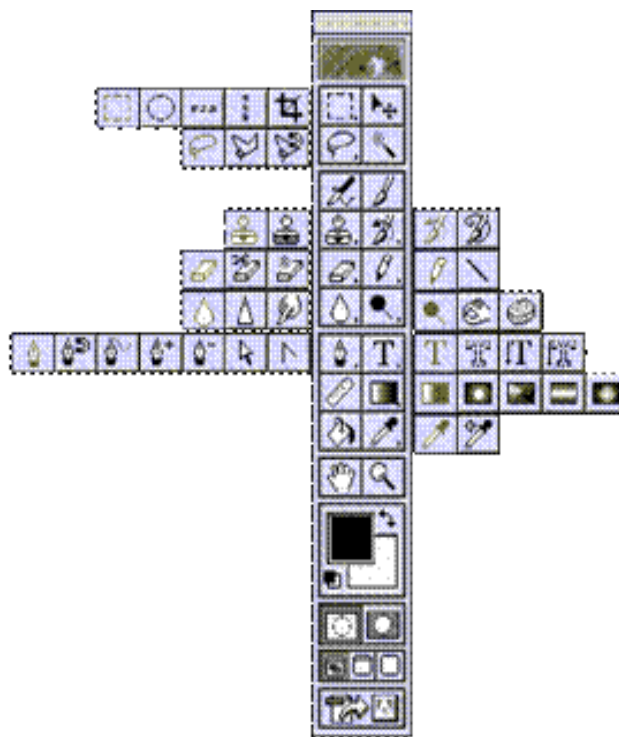
Yordamchi soxalarda bizga eng kerakli bu ish kurollar soxasi (**panelg‘ Instrumentov -Toolbox**) va katlamlar soxasi (**Sloi- Layers**). Yangi ‘hotoSho‘ faylini yaratish yoki eski faylni kayta ochish uchun menyu **Fayldagi Sozdatg‘** va **Otkrqtg‘** buyruglaridan foydalanamiz. Fayl yaratganimizda ekranda kuyidagi oyna xosil kilinadi

Bu oynada uning nomini **Name**, turini ‘reset, enini **Width**, buyini **Height**, sifatini **Resolution**, ranglar xolatini, orka rangini tanlashimiz kerak buladi. Xammasini tanlagach **OK** tugmasini bosamiz va natijada ekranda yangi bush ish soxa xosil kilinadi.

3. *Adobe photoshop dasturning ish kurollari. Soxa tanlash.*

Dasturda ishlash uchun yordamchi ish kurollar soxasidagi tugmalar bilan tanishalik. U ekranning chap tomonida joylashadi. Agar u ekranda yuk bulsa u xolda **Windows (Okna)** menyusidagi **Panelg‘ Instrumentov - Toolbox** buyrukni ishga tushirishimiz kerak.

 Turtburchak soxa tanlash - Rectangular marquee (pryamougol'g'naya oblastg') - [M] - ish soxasidagi aktiv katlamda turtburchak soxani tanlash.

 Aylana soxa tanlash - Elli'tical marquee (ellipticheskaya oblastg') - [M] - ish soxasidagi aktiv katlamda ellips soxani tanlash.

 Aloxida satr soxa tanlash - Single row marquee (stroka pikseley) - [M] - ish soxasidagi aktiv katlamda bitta satrga teng soxani tanlash.

 Aloxida ustun soxa tanlash - Single column marquee (stolbets pikseley) - [M] - ish soxasidagi aktiv katlamda bitta ustunga teng soxani tanlash.

Tanlangan soxaga kushimcha soxa kushish uchun SHIFT tugmasini bosib turib ushbu tugmadan kayta foydalanamiz. Agar esa ALT tugmasidan foydalanib soxa tanlasak, u xolda tanlangan soxadan olib tashlash ma'nosini bildiradi.

Xususiyatlar satrida quyidagilar aktiv buladi:

SHIFT va ALT - tugmalar xarakatlariga uxshash xolatlarni tanlash

Feather - soxasi yordamida tanlangan soxa chegaralarini kalinligi.

Style - soxasi yordamida tanlash xolatini tanlaymiz. **Normal** - cheksiz soxa,

Constrained As'ect Ratio - yonlari kursatilgan proportsiyalardagi soxa tanlash,

Fixed size - yonlari kursatilgan kattaligidagi soxa tanlash.

 Lasso - Lasso (Lasso) - [L] - ixtiyoriy soxani tanlash. Agar tanlaganimizda ALT tugmasini bosib tursak, u xolda bizning lasso kupburchak lassoga uxshab soxa tanlaydi va ALT tumasini bosganimizda tanlangan soxa berkiladi.

 Kupburchak lasso - 'olygonal lasso (Mnogougol'noe lasso) - [L] - kupburchak soxani tanlash. Tanlangan soxani berkitish uchun yoki sichkoncha bilan ikkitali bosish kerak, yoki CTRL tugmasini bosi kuyvorishimiz kerak buladi.

Magnit lasso - Magnetic lasso (Magnitnoe lasso) - [L] - uxshash ranglar buyicha soxa tanlash. Komp' yuter tanlangan nuxtani bekor qilish uchun Backs'ace tugmasini bosish kerak.

Tanlangan soxaga kushimcha soxa kushish uchun SHIFT tugmasini bosib turib ushbu tugmadan kayta foydalanamiz. Agar esa ALT tugmasidan foydalanib soxa tanlasak, u xoldatanlangan soxadan olib tashlash ma'nosini bildiradi.

Xususiyatlar satrida quyidagilar aktiv buladi:

SHIFT va ALT tugmalar xarakatlariga uxshash xolatlarni tanlash

Feather soxasi yordamida tanlangan soxa chegaralarini kalinligi

Anti-Aliased opsiyasi tanlangan soxaning chegaralar rangini kuzga kurinmas kilib bir biriga moslash

Width - tanlangan soxaning chegaralar kalinligini uzgartirish

Edge Contrast - magnit lasso'ning sezguvchanligini uzgartirish

Frequency - magnit lasso'ning avtomatik ravishda quyiladigan nuxtalar urtasidagi masofa

Sexrli tayokcha - Magic wand (Volshebnaya palochka) - [W] - bir xil rangli soxani tanlash.

Tanlangan soxaga kushimcha soxa kushish uchun SHIFT tugmasini bosib turib ushbu tugmadan kayta foydalanamiz. Agar esa ALT tugmasidan foydalanib soxa tanlasak, u xoldatanlangan soxadan olib tashlash ma'nosini bildiradi.

Xususiyatlar satrida quyidagilar aktiv buladi:

SHIFT va ALT tugmalar xarakatlariga uxshash xolatlarni tanlash

Tolerance - soxa tanlashda sexrli tayokchaning sezguvchanligini uzgartirish

Anti-Aliased opsiyasi tanlangan soxaning chegaralar rangini kuzga kurinmas kilib bir biriga moslash

Contiguous opsiyasi tanlangan soxa bita umumiy bulishini yoki bir nechta kismdan iborat bulishini tahminlaydi

Use All Layers opsiyasi sexirli tayokchaning soxa tanlanganligi xama katlamlarga tegishli yoki fakat asosiy bulgan katlamga tegishligini tahminlaydi

Tanlangan soxa ustidan biz xar xil xarkatlarni bajarishimiz mumkin.

Masalan xotiraga kirkib olib yoki nusxa olib yangi katlamga uni quyishimiz mumkin. Yoki uni xajmini uzgartirish va aylantirishimiz mumkin. Va nixoyat uni ish soxa buylab siljitishimiz mumkin.

Xarakatlanuvchi - Move (peremeo'enie) - [V] - tanlangan soxani ish soxa buylab xarakatlantirish.

Agar ALT tugmani bosib xarakatlanishni boshlasak, u xolda tanlangan soxaning nusxasi olinib u xarakatlanadi. Agar esa SHIFT tugmasidan foydalansak, u xolda tanlangan soxa fakat vertikal va gorizontal xarakatlanadi. Tanlangan soxani klaviaturadagi yunalish strelkalari yordamida xam xarakatlantirish mumkin, shunda xar bita strelka bosilganida, tanlangan soxa 1 pikselga siljiydi.

Xususiyatlar satrida quyidagilar aktiv buladi:

Auto Select Layer soxasi - sichkoncha yordamida aktiv bulmagan katlamni aktiv qilish.

Show Bounding Box - tanlangan soxa chegaralarida ramka xosil qilish. Ushbu ramka yordamida rasmni chuzish va aylantirish mumkin buladi.

 Kadrlovchi - Cro' (Kadrirovaniye) - [C] - faylning kerak emas kislarni kirkib olib rasmni kichkinalashtirish. Buning uchun kerakli soxani tanlab ENTER tugmasini bosamiz, agar tanlanishni bekor kilmokchi bulsak ESC tugmasini bosshimiz kerak.

 Bulish pichokchasi - Slice (Narezka) - [K] - tasvirni bir nechta kismga bulib chikib uni Internetda kislarga bulingan xolatda chikarish uchun tayyorlab kuyadi.

 Bulinishlarni sozlash - Slice select (Vqbor moduley) - [K] - bir nechta kismga bulingan tasvirni sozlash (bulaklarni chuzish).

Xususiyatlar satrida kuydagilar aktiv buladi:

Style soxasi yordamida tanlash xolatini tanlaymiz. **Normal** - cheksiz soxa, **Constrained As'ect Ratio** - yonlari kursatilgan proportsiyalardagi soxa tanlash, **Fixed size** - yonlari kursatilgan kattaligidagi soxa tanlash.

Show Slice Numbers - kislarni nomerlarini kursatish yoki kursatmaslik

Line Color - bulinish chegaralarini rangini uzgartirish

'remote To User Slice - bulinishlarni avtomatik gorizontal va vertikal davomlash

Slice O'tions tugmasi - bulakchanning xususiyatlarini uzgartirish va sozlash.

Adobe photoshop dasturning ish kurollari. Rasm taxrirlash.

 Kalam - 'ensil (karandash) - [B] - kalam yordamida chizish.

 Muykalam - 'aintbrush (kistg') - [B] - chizish asosiy ish kuroli. Agar muykalamdan foydalangan vaktida Shift tugmasini bosib sichkoncha bilan chizsak, u xolda tugri chiziklar chiziladi. Shift tugma yordamida sichkoncha bosib nuxtalarni bir biri bilan boglash xam mumkin. Muykalam bilan chizilgan chiziklar kalamga karaganda chegaralari anik kurinmaydi.

Xususiyatlar satrida kuydagilar aktiv buladi:

Brush - kalam turini va kalinligini tanlash

Mode chiziklarni rasm ustida yozilish xolatini uzgartirish

O'acity chiziklar kurinmaslik darajasini uzgartirish

Auto Erase - kalam fakat bush soxada chizishi mumkinlagini urnatish

Wet Edges (mokrqe kraya - "xul chegaralar") akvarelg' bilan chizish effekti

 Nusxa oluvchi SHtamp - Clone Stam' (kopiruyuo'iy shtamp) - [S] - rasmning boshka kismiga uxshash soxalar yaratish. Nusxa oluvchi soxani tanlashda Alt tugmadan foydalanamiz.

 Nakshli Shtamp - 'attern Stam' (shtamp uzora) - [S] - siz 'atterns soxasida tanlangan naksh bilan kursatgan soxani tuldirish. Agar uzi naksh yaratmokchi bulsangiz u xolda birinchidan turtburchak soxa tanlash ish kuroli bilan (Rectangular Marquee) naksh joylashgan soxani tanlaymiz, ikkinchidan menyu Pravka (Edit) ga kirib uning ichidagi Naznachitg' uzor (Define 'attern) buyrukni tanlaymiz va natijada shu naksh 'atterns soxasida paydo buladi.

Xususiyatlar satrida kuydagilar aktiv buladi:

Brush - kalam turini va kalinligini tanlash
Mode chiziklarni rasm ustida yozilish xolatini uzgartirish
O'acity chiziklar kurinmaslik darajasini uzgartirish
Aligned - nusxa olingan soxani sichkoncha xarakatidan keyin uzgarishi yoki.

Use All Layers opsiyaci sexirli tayokchaning soxa tanlaganligi xama katlamlarga tegishli yoki fakat asosiy bulgan katlamga tegishligini tahminlaydi

 Oldingi xolatga kaytish - History Brush (kistg' predqstorii) - [Y] - bu ish kurolni tanlashdan oldin siz kaytish kerak bulgan xolatni Predqstoriya (History) yordamchi soxada tanlab belgilab kuyoishingiz kerak. Keyin esa ushbu ish kurol bilan xamma shu xolatdan keyin xarakatlarni kursatilgan soxada uchirishingiz mumkin buladi.

 Effekтли oldingi xolatga kaytish - Art History Brush (kistg' predqstorii so spetseffektami) - [Y] - oldingi xolatga kaytish ish kuroliga uxshash bulib, farki fakat oldingi xolatga kaytishda xar xil spetseffektlardan foydalaniladi.

Xususiyatlar satrida kuydagilar aktiv buladi:

Brush - kalam turini va kalinligini tanlash
Mode chiziklarni rasm ustida yozilish xolatini uzgartirish
O'acity chiziklar kurinmaslik darajasini uzgartirish
Style spetseffekt xolatini tanlash
Fidelity - ranglardan foydalanish xolati. 100% - rasmdagi ranglar, 0% - ranglar ixtiyoriy olinadi
Area - Ish kurolning tahsir etish soxasi tanlash
S'acing - ish kurolni fakat uxshash rangli soxalarda ishlash yoki xar xil rangli soxalarda xam ishlash.

 Aerograf - Airbrush (aerograf) - [J] - puliverizator xolatiga uxshash chizish ish kurolı. Agar aerografdan foydalanish vaktıda Shift tugmasini bosib sichkoncha bilan chizsak, u xolda tugrı chiziklar chiziladi. Shift tugma yordamida sichkoncha bosib nuxtalarni bir biri bilan boglash xam mumkin.

Xususiyatlar satrida kuydagilar aktiv buladi:

Brush - kalam turini va kalinligini tanlash
Mode chiziklarni rasm ustida yozilish xolatini uzgartirish
'ressure - kraska sepish kuchi.

 Uchirgich - Eraser (lastik) - [E] - asosiy katlamda rasm uchirish. Shift tugma yordamida sichkoncha bosib nuxtalarni bir biri bilan boglash xam mumkin.

 Orka rangni uchirgichi - Background Eraser (lastik fona) - [E] - fakat orka rangni uchirish.

 Sexirli uchirgich - Magic Eraser (volshebnqy lastik) - [E] - uxshash rangli soxalarni uchirish.

Xususiyatlar satrida kuydagilar aktiv buladi:

Uchirgich xolatlarini tanlash - muykalam ('aintbrush - kistg'), aerograf (**Airbrush** - aerograf), kalam ('ensil - karandash), blok (**Block** - blok). Blok xolatida sichkoncha kursori 16x16 piksel kvadrat kurinishida buladi. Blok kattaligi

xech uzgarmaydi, shuning uchun rasmni 1600% masshtabida kurganimizda ushbu blok rasmning 1 piksel kattaliga teng buladi.

Tolerance sezguvchanligi - rang uchirishda sezguvchanligini uzgartirish
‘roctect Foreground Color oldingi rang uchirilishidan ximoyalanish.

Uchirish yuli (**Limits**) - fakat cheklangan soxa ichida, (**Discontiguous**) bir xil rangli, (**Contiguous**) muykalam urtasidagi rangli, (**Find Edges**) uxshash rangli chegaralari.

Sam’ling Uchiriladigan rang tanlash xolatini uzgartirish.

Anti-Aliased CHegaralarni yoyilishi - uchiriladigan soxa chegaralar xolatini uzgartirish.

Use All Layers opsiyaci sexirli uchirgich tasiri xama katlamlarga tegishli yoki fakat asosiy bulgan katlamga tegishligini tahminlaydi

O’acity uchirish darajasini uzgartirish

Gradient rang berish - Gradient (gradient) - [G] - gradient yoki bitta rangdan boshkasiga utish rangi bilan tanlangan soxani tuldirish.

Orka rang berish - ‘aint Bucket (kovsh) - [G] - belgilangan soxani bitta rang yoki naksh (tayyor va biz yaratgan) bilan tuldirish.

Xususiyatlar satrida kuydagilar aktiv buladi:

Gradient Editor gradient rangli xolatlarini uzgartirish

Gradient turlari: chizikli (**Linear Gradient**), radial (**Radial gradient**), burchakli (Angular gradient), oyna aksli (Reflected gradient), rombli (Diamond gradient)

Revers gradientda birinchi va ikkinchi ranglarni urni bilan almashtirish

Dither gradient rang bilan tuldirilishda chiziklar kurinishini uchirish

Trans’rency rangsiz soxaga tuxsat berish belgisi.

Rang bilan tuldirilish turini tanlash rang-Foreground yoki naksh-’attern

’attern tuldirilish nakshini tanlash

Mode rang bilan tuldirilish xolatini uzgartirish

O’acity rang bilan tuldirilgan soxaning kurinmaslik darajasini uzgartirish

Tolerance Sezguvchanligi (dopusk) - rang bilan tuldirilishda chegaralarga sezguvchanligini uzgartirish

Anti-Aliased CHegaralarni yoyilishi - rang bilan tuldiriladigan soxa chegaralar xolatini uzgartirish.

Contiguous - fakat chegaralangan soxani rang bilan tuldirish

Use All Layers opsiyaci rang bilan tuldirilishda xama katlamlarda soxa chegaralarini aniklashni tahminlaydi

Kontrast kamaytirish - Blur (razmqtie) - [R] - kontrastni kamatirish yoki ranglarni yoyish.

Kontrast kupaytirish - Shar’en (rezkostg’) - [R] - kontrastni kupaytirish yoki ranglarni aniklashtirish.

Rang tortish - Smudge (razmazqvatelg’) - [R] - rang yoyish yoki tortish.

Xususiyatlar satrida kuydagilar aktiv buladi:

Brush - sichkoncha kurinishi turini va kalinligini tanlash

Mode ranglarni uzgartirish xolatini sozlash

‘ressure yoyish kuchini uzgartirish

Use All Layers opsiyasi yoyilish tasiri xama katlamlarga tegishli yoki fakat asosiy bulgan katlamga tegishligini tahminlaydi

Finger ‘ainting rangga botirilgan barmok bilan chizish efektiga utish.

 Ochrok kilish - Dodge (osvetlitelg‘) - [O] - tasvir ranglarini ochrok kilish.

 Tukrok kilish - Burn (zatemnitelg‘) - [O] - tasvir ranglarini tukrok kilish.

 Rang xullash - S‘onge (gubka) - [O] - tasvir ranglarini kuchaytirish .

Xususiyatlar satrida kuydagilar aktiv buladi:

Brush- sichkoncha kurinishi turini va kalinligini tanlash

Range tahsir kursatish lozim bulgan ranglar turini tanlash (Shadows - tuk ranglar, Midtones - xamma ranglar va Highlights -och ranglar).

Ex‘osure ranglarni ochaytirish kuchini uzgartirish.

Mode ranglarni uzgartirish xolatini sozlash (Desaturate - kamaytirish yoki Saturate - kupaytirish).

‘ressure ish kurolning tasirining kuchini uzgartirish.

4. Matn va grafik shakllar yaratish.

 Matn - Ty‘e (tekst) - [T] - tasvirga matn kushish. Ushbu ish kurol ishlatilgandan keyin yangi katlam paydo buladi (Text Layer).

Xususiyatlar satrida kuydagilar aktiv buladi:

oddiy matn yoki matn chegaralari xolati

matn yunalishini uzgartirish

matn xarflar shaklini uzgartirish

matn xarflar kurinishini zgartirish (kalin, yotik, tagi chizikli)

matn xarflar kattaligini uzgartirish

matn chegaralar turini uzgartirish

matn abzatsda joylanishi: chap, urta yoki ung tomon buyicha

matn rangini uzgartirish soxasi

War‘ Text - matn kiyshaytirish xolatlari

‘alettes tugmasi - matn xususiyatlarini uzgartirish oynasi bilan ishlash

 Turtburchak - Rectangle (pryamougolg‘nik) - [U] - turtburchak chizish.

 Aylanasimon turtburchak - Rounded Rectangle (skruglyonnqy pryamougolg‘nik) - [U] - aylanasimon turtburchak chizish. Xususiyatlar satrida burchaklar radiusini uzgartirish soxasi - Radius paydo buladi.

 Aylana - Elli‘se (ellips) - [U] - aylana chizish.

 Kupburchak - ‘olygon (mnougougolg‘nik) - [U] - kupburchak chizish. Kupburchak tomonlarning sonini Sides soxa yordamida kursatish mumkin.

 CHizik - Line (liniya) - [U] - tugri chizik chizish. CHizik kalinligini Weight soxa rdamida uzgartirish mumkin.

 Maxsus shakllar - Custom Sha‘e (proizvolg‘naya figura) - [U] - xar xil tayyor shakllar chizish. Xususiyatlar satridagi Sha‘e soxasi yordamida kerakli shaklni tanlashimiz mumkin.

Xususiyatlar satrida quyidagilar aktiv buladi:

shakl chizilish xolatini uzgartirish tugmalari (yangi katlamda - **Create New Sha'e Layer**, fakat yul - **Create New Work 'ath**, aktiv katlamda - **Filled Region**)
shakl turini tanlash tugmalari.

shakl chizish yullari (**Unconstrained** - ixtiyoriy, **Square** - teng tomonli, **Fixed Size** - kursatilgan razmerli, 'ro'rtional - proportsiyali).

Layer Style - rang bilan buyash turi

 Kul - Hand (ruka) - [H] - agar rasm ekranga tulik sigmasa u xolda bu ish kurolni tanlab sichkoncha yordamida rasmni siljitish mumkin. Rasmni ekranning ung va pastki kislmlarda joylashgan kurib chikish soxalar orkali xam siljitish mumkin, ammo bu ish kurol yordamida siljitish kulayrok va bu ish kurolni xoxlagan vaktida "bush joy" (probel) tugmasini bosib turib vaktinchaga yokib turish mumkin. Bush joyni kuyvorsangiz ish kurol yana avvaldagi xolatga kaytadi.

Xususiyatlar satrida quyidagilar aktiv buladi:

Actual 'ixels [Ctrl+Alt+0] - 100% ekran xolatiga utish tugmasi , ushbu xolatda rasmning 1 piksel ekrandagi 1 pikselga mos buladi

Fit On Screen [Ctrl+0] - tulik ekran xolatiga utish tushmasi. Bu tugma yordamida rasm oyna xajmigacha chuziladi.

'rint Size - kogozga bosma (pechatlanib) chikganda kanday chikishini kursatuvchi tugma.

 Lupa - Zoom (lupa) - [Z] - ekrandagi rasmni kurish masshtab foizini uzgartirish mumkin. Yakinlashtirish uchun sichkoncha bilan kerakli rasm kismiga kursatib bir marta bosish kerak, yoki yakinrok kurish kerak bulgan soxani sichkoncha bilan bosib turib tanlash kerak. Agar esa uzaklashtirish kerak bulsa u xolda klaviaturada **Alt** tugmasini bosib turib sichkoncha bilan rasmga bir marta bosamiz. Ushbu yordamchi tugma xarakatlarni tezkor tugmalar orkali xam bajarish mumkin: Zoom In [**Ctrl+Plus**] - rasmni yakinlashtirish, Zoom Out [**Ctrl+Minus**] - rasmni uzaklashtirish, Actual 'ixels [**Ctrl+Alt+0**] - rasmni 100% ekran xolatiga utish tugmasi, **Ctrl+Alt+Plus** - rasmni oyna bilan birgalikda kattalashtirish, **Ctrl+Alt+Minus** - rasmni oyna bilan birgalikda kichkinalashtirish, Fit On Screen [**Ctrl+0**] - rasm va oynani tulik ekran xolatiga utkazish.

Xususiyatlar satrida quyidagilar aktiv buladi:

Resize Windows To Fit - rasmni oyna bilan birga uzgarish xolatini yokish.

Ignore 'alettes - oyna kattalashganda ung tomondagi yordamchi soxalar orkasiga utish mumkinligi yoki mumkin emasligini uzgartirish.

Actual 'ixels [Ctrl+Alt+0] - 100% ekran xolatiga utish tugmasi , ushbu xolatda rasmning 1 piksel ekrandagi 1 pikselga mos buladi.

Fit On Screen [Ctrl+0] - tulik ekran xolatiga utish tushmasi. Bu tugma yordamida rasm oyna xajmigacha chuziladi.

'rint Size - kogozga bosma (pechatlanib) chikganda kanday chikishini kursatuvchi tugma.

 Pero - 'en (pero) - ['] - sichkoncha yordamida nuktalar orkali shaklni yaratish.

Ixtiyoriy pero - Freeform 'en (proizvolg'noe pero) - ['] - sichkoncha yordamida xarakat orkali shaklni yaratish.

Yangi nukta kushish - Add Anchor 'oint (dobavitg' tochku) - [net] - sichkoncha yordamida shaklga yangi burilish nukta kushish.

Nukta uchirish - Delete Anchor 'oint (udalitg' tochku) - [net] - sichkoncha yordamida shakldan burilish nuktasini uchirish.

Nukta uzgartirish - Convert 'oint (preobrazovatg' tochku) - [net] - shakl nuktalarining joylanishini uzgartirish (chuzish).

Izoxlar - Notes (zametki) - [N] - rasm ixtiyoriy soxasiga matnli izox kushish.

Tovush izoxlar - Audio Annotation (zvukovoe opisanie) - [N] - rasm ixtiyoriy soxasiga tovush izoxni mikrafon orkali kushish. Paydo bulgan oynada Start tugmasini bosib yozishni boshlaymiz, tuxtatish uchun Sto' tugmasini bosamiz, yozish oynasidan chikib ketish uchun Cancel tugmasini bosamiz.

Tomizgich (pipetka) - Eyedro' 'er (pipetka) - [I] - ixtiyoriy rangni kayta asosiy rang kilib tanlash imkoniyatini yaratadi. Agar sizga orka rang kilib tanlash kerak bulsa u xolda Alt tugmasini bosib turishingiz shart buladi.

Ranglarni solishtirish - Color Sam'ler (sravnenie tsvetov) - [I] - Info yordamchi soxada 4 nuktalar ranglari xakidagi ma'lumotlarni kursatish imkoniyatini yaratadi. Nuktani sichkoncha yordamida kuyamiz, uchirish uchun esa Alt tugmasini bosib turib sichkoncha bin nuktaga bosish kerak.

CHizgich- Measure (izmeritelg') - [I] - rasmdagi masofani aniklash uchun kullaniladi. Agar Alt tugmasidan foydalanib chizgich boshidan yoki oxiridan yana bitta chizik chizish mumkin va u yordamida transportir sifatida foydalansa buladi, chunki ikkita chiziklar xosil kilgan burchak ulchamini kursatadi.

Xususiyatlar satrida kuydagilar aktiv buladi:

boshlovchi nukta koordinatalari (X, Y)

birinchi nuktadan ikkinchisigacha bulgan masofa vertikal va gorizontal buyicha (W, H)

X uki buyicha egilish burchagi (A)

birinchi nuktadan ikkinchisigacha bulgan masofa (D1)

birinchi nuktadan uchinchigacha bulgan masofa (transportirdan foydalanganda) (D2)

Clear - chizgichni uchirish tugmasi

Ushbu tugma bir nechta amalni bajaradi:

1) Asosiy rangni tanlash - Set Foreground Color (vqbratg' tsvet perednego plana) - ustki turgan rang kursatkichini (turtburchagini) bir marta bosib, xosil bulgan oynadan rang tanlaymiz.

2) Orka yoki ichki rang tanlash - Set Background Color (vqbratg' tsvet fona) - pastki turgan rang kursatkichini (turtburchagini) bir marta bosib, xosil bulgan oynadan rang tanlaymiz.

3) Asosiy va orka ranglarni uzgartirish Switch Foreground and Background Colors (pereklyuchitg' tsvet perednego plana i tsvet fona) [X] - asosiy va orka ranglar kursatkichlari (turtburchaklari) ustida joylashgan strelka yordamida asosiy va orka ranglarni uzaro urnini uzgartirish.

4) Avtomatik asosiy va orka ranglarni kora va okga utkazish - Default Foreground and Background Colors (ustanovitg' tsvet perednego plana i tsvet fona po umolchaniyu) [D] - asosiy va orka ranglar kursatkichlari (turtburchaklari) tagida joylashgan kichkina belgilar yordamida asosiy rangni - kora, orka rangni esa okga utkazish.

 Ekran xolati - Screen Mode (rejim ekrana) - [F] - ekran xolatini uzgartirish tugmasi. Birinchi **standart xolat** - standartnqy (Standard Screen Mode) - asosiy xolat, rasm oynasi, menyu satri, ish kurollar soxasi va yordamchi soxalar kurinadigan xolat. Ikkinchi **menyuli tulik ekran xolati** - polnoekrannqy so strokoy menyu programmq (Full Screen Mode with Menu Bar) - tulik ekran xolati, nom satri, oyna chegaralari, ma'lumotlar satri va kurib chikish soxalari kurinmaydi. Uchinchi **menyusiz tulik ekran xolati** - polnoekrannqy (Full Screen Mode) - tulik ekran xolati, oldingiga karaganda menyu satri xam kurinmaydigan xolat.

 ImageReady dasturga utish - Jum' to ImageReady (pereklyuchitg'sya v ImageReady) - [Ctrl+Shift+M] - ochik rasmni ImageReady dasturga utkazadi va unda taxrirlashni davom etishga imkoniyat yaratadi.

Menyu Image - Obraz, Select - Vqbor va Edit - Redaktirovanie.

Rasm ranlarini, xajmini va boshka xususiyatlarini uzgartirish uchun maxsum menyu bulimi **Image** buyruklaridan foydalanish kerak. Bulardan eng asosiylar bilan tanishaylik:

Rejim - Rejim (Mode) - buyrug'i rasm rejimini uzgartirish. Asosiy rejimlar: **Grayscale** - kul rang xolatiga utkazish,

Indexed Color - kursatilgan ranglar soni xolatiga utkazish (256 gacha), **CMYK Color** - turta asosiy ranlar orkali kodlash (moviy, sarik, kora va kizgish ranglar),

RGB Color - uchta asosiy ranglar orkali kodlash (kizil, yashil, kuk)

Taxrirlash - Korektirovka (Adjust) - bu bulimda joylashgan buyruklarni aksariyati rasmni ranglar ustidan xar xil taxrirlash amallarni bajarish uchun yordam beradi:

Soxa tanlash - bu fotomontajning eng asosiy xarakatlardan biri. SHuning uchun bu xarakatlarga doir bulgan **Select** menyu bulim buyruklari bilan yakinrok tanishaymiz. Soxa tanlash ish kurollar bilan biz yukoridagi mavzularda tanishganmiz. Ushbu ish kurollar bilan rasmning ixtiriy soxa tanlaganimizda, u punktir chiziklar bilan chegaralanib kurinadi.

Agar shu tanlangan soxaga yana boshka ixtiyoriy soxani kushish uchun, **Shift** tugmasini bosib kushimcha soxani tanlaymiz.

Agar esa shu tanlangan soxadan bir kismini tanlangandan chikarib olish uchun, **Alt** tugmasini bosib shu soxani tanlaymiz.

Endi Select menyusining asosiy buyruklari bilan tanishaylik.

Xammasini tanlash - Vse (All) - {Ctrl+A} - butun rasm soxasini tanlash.

Tanlashdan chikarish - Razotmenitg' (Deselect) - {Ctrl+D}- Tanlangan soxani bekor kilish.

Tanlashni ogdarish - Inversiya (Inverse) - Tanlangan soxani tanlovdan chikarib, tanlanmagan soxani tanlash.

Rang orkali tanlash - Diapazon tsvetov (Color Range) - Rang asosida tanlash. Sexirli tayokcha rdamchi tugmaga uxshash xolatida ishlaydi.

CHegaralar - Rastushevka (Feather) - tanlangan soxaning chegaralari kalinligini aniklash.

Uzgartirishlar - Izmenitg' (Modify) - tanlangan soxani xar xil xolatlar bilan uzgartirish. Asosiy xolatlar:

CHegaralar - Ramka (Border) - Tanlangan soxa chegaralari buyicha siz kursatgan xajmda tanlangan ramka soxasini yaratadi.

CHegara silliklashtirish - Sglajivanie (Smooth) - Tanlangan soxaning burchakli chegaralarini yumshok va silliklashtiradi.

Kattalashtirish - Rastyanutg' (Ex'and) - Tanlangan soxani siz kursatgan masofani proportsional kattalashtiradi.

Kichkinalashtirish - Svernutig' (Contract) - Tanlangan soxani siz kursatgan masofani proportsional kichkinalashtiradi.

Yonidagilarni kushish - Smejnye pikseli (Grow) - Yonida joylashgan uxshash ranglarni xam tanlangan soxaga kushish.

Uxshashlarni kushish - Sxojie pikseli (Similar) - ixtiyoriy joyda joylashgan uxshash ranglar soxalarini tanlangan soxaga kushish.

Tanlangan soxani uzgartirish - Preobrazovatg' vqdelenie (Transform Selection) - tanlangan soxani ixtiyoriy xolatda chuzish va uzgartirish.

Tanlangan soxaning shaklini uzgartirish va u ustidan xar xil amallarni bajarish mumkin. Buning uchun bizga **Redaktirovarg' - Edit** menyu buyruklari bizga yordam beradi. Masalan tanlangan soxa nusxasini xotiraga olish va kirkib olish (Kopirovatg'-Co'y, Vqrezatg'-Cut), xotiradan chikarish (Vstavitg'-'aste).

Endi kolgan buyruklar bilan tanishaylik:

Erkin uzgartirish - Svobodnoe preobrazovanie (Free Transform)- ushbu buyruk natijasida tanlangan soxa yoki rasm chegaralarida maxsus nuxtalar paydo buladi. Ular yordamida tanlangan soxani chuzish, egeltirish, aylantirish va boshka xarakatlarni bajarishimiz mumkin.

Uzgartirish - Preobrazovanie (Transform)- ushbu buyruk ichida bir nechta imkoniyatlar mavjud:

Xulosa

Men bu dasturdan mustaqil ishim bo'lganligi sababli chuquroq o'rgandim. Bundan tashqari ish joyim ham mana shu dasturga asoslangan. Bundan tashqari men shularni yaxshi o'zlashtirdim. Komp'yuter grafikasi 2 xil buladi: vektorli va rastrli (nuxtali). Vektorli grafika muxarrirlariga misol kilib Adobe Illustrator, Corel Draw va Macromediya Flash dasturlarni aytish mumkin. Ushbu dasturlarda rasmlar xar xil chiziklar va kiyshik vektorlardan iborat buladi. Vektorli grafikada yaratilgan rasmlar logotip, illyustratsiyalar va zastavkalar yaratishda foydalaniladi. Rastrli grafika muxarrirlariga misol kilib Adobe photoshop va paint dasturlarni aytish mumkin. Ushbu dasturlarda rasmlar mayda kvadrat - piksellardan iborat bulib mozaika xolatida rasmni xosil kiladi. Rastrli grafikadan rakamli fotosuratlar va skanerdon olingan rasmlar bilan ishlash uchun foydalaniladi. Komp'yuter grafikada dyuymdagi pikseller soni ("i") asosiy shart buladi. Kancha kuprok pikseller soni bulsa shuncha tasvir sifatlirok buladi.

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VA SPORT
ISHLARI BOSHQARMASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT MILLIY RAQS VA XOREOGRAFIYA OLIY
MAKTABI**

MUSTAQIL ISH

**MAVZU: ADOBE PHOTOSHOP GRAFIKA
MUXARRIRIDA ISHLASH**

Topshirdi: Abdusalomova. S
 II -kurs san'atshunoslik bo'limi
 Talabasi
Qabul qildi: Dotsent Nurmuxammedov. T

Toshkent 2011